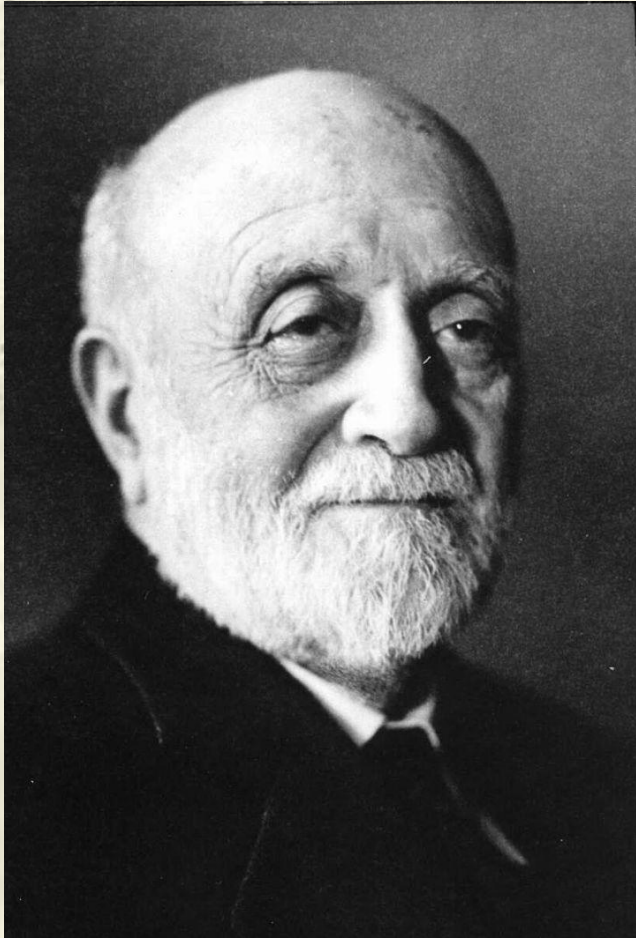

דוד ילין (1864-1941), מורה, חוקר הלשון העברית, איש-ציבור ומראשי הישוב, נולד בירושלים להורים "מעורבים": סבו עלה מפולין, אימו הייתה בת למשפחת עולים מעיראק. בשנת 1882 היה התלמיד האשכנזי הראשון בבית-הספר "כל ישראל חברים", אם קובעים את מוצאו על-פי האב...

הוא פעל בשלל תפקידים ציבוריים: היה ממייסדי הסתדרות המורים וועד הלשון העברית, ממקימי שכונת "זכרון-משה" בירושלים, שימש כנשיא אסיפת הנבחרים, ראש הוועד הלאומי, חבר מועצת העיר ירושלים, היה ממייסדי לשכת "בני ברית" הראשונה בארץ ("לשכת ירושלים"), נשיא גדול ב"בונים החופשיים", ייסד את גן-הילדים העברי הראשון בירושלים, היה ממקימי חברת "חיבת הארץ" להתנחלות חקלאית של בני ירושלים, ממייסדי בית-הספרים "מדרש אברבנאל" שהיה גרעין הספרייה הלאומית, השתתף בייסוד החברה לחקירת א"י והיה נשיאה. הוא כתב בחייו ספרים שונים בעיקר בנושאי הלשון העברית, וחדש מלים כמו: שחקן, תעמולה, מצפן, תאריך, בדיחה, חקלאי, מדשאה וצילום.

אך גולת-הכותרת של מפעליו הייתה ייסוד "בית המדרש למורים העברי" בעת מלחמת השפות שהסעירה את הישוב, על רקע ויכוח עז סביב שאלת שפת ההוראה בבתי הספר. הוא פרש מבית המדרש שהיה שייך לחברת "עזרה" ותכננה להקים את הטכניון על בסיס לימודים בגרמנית ולא בעברית. זאת משום שראה בבחירת העברית כשפת ההוראה בבית המדרש כבחירה בעלת יסוד תרבותי ואנושי ממעלה ראשונה בתחייה הלאומית. כך הקים את בית המדרש למורים העברי בשכונת "בית הכרם" בירושלים והיה מנהלו הראשון.

בשנת 1878, בהיותו נער בן 14 (ששלט כבר בגיל זה בחמש שפות), כתב בעיתון "הלבנון", ולאחר-מכן בעיתונים נוספים ובהם "המגיד", "המליץ", "החבצלת" ו"שערי ציון". המולי"ם נתנו לו מקום בעיתוניהם והוא הפך להיות בעל ותק בכתיבה העיתונאית. אז הגיע למסקנה שהמעבר מ"סופר" ל"מו"ל" אינו רב מדי והחליט להוציא-לאור עיתון בעצמו.

כך החל להוציא-לאור בשנת 1878, בגיל 14, עיתון שערך בעצמו ושמו "הר ציון". העיתון נכתב בעותק אחד בלבד והופיע פעמיים בחודש במשך למעלה משנה ובסך-הכל נדפסו 43 גיליונות. זה היה מעין-ניסיון תמים של ילין הנער בעולם העיתונות וההוצאה-לאור.